

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

1. marts 2018*

»Præjudiciel forelæggelse – område med frihed, sikkerhed og retfærdighed – forordning (EU) nr. 650/2012 – arv og europæisk arvebevis – anvendelsesområde – mulighed for at registrere den efterlevende ægtefælles andel i det europæiske arvebevis«

I sag C-558/16,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Kammergericht Berlin (den regionale appeldomstol i Berlin, Tyskland) ved afgørelse af 25. oktober 2016, indgået til Domstolen den 3. november 2016, i sag anlagt af

Doris Margret Lisette Mahnkopf

procesdeltager:

Sven Mahnkopf,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, M. Ilešič, og dommerne A. Rosas, C. Toader (refererende dommer), A. Prechal og E. Jarašiūnas,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitssekretær: fuldmægtig K. Malacek,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 4. oktober 2017,

efter at der er afgivet indlæg af:

- den tyske regering ved T. Henze og M. Hellmann, som befuldmægtigede,
- den belgiske regering ved L. Van den Broeck, J. Van Holm og C. Pochet, som befuldmægtigede,
- den græske regering ved G. Papadaki og K. Karavasili, som befuldmægtigede,
- den spanske regering ved V. Ester Casas, som befuldmægtiget,
- den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato F. Di Matteo,

* Processprog: tysk.

- den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget,
 - Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin og M. Heller, som befuldmægtigede,
- og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 13. december 2017,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 1, stk. 1, artikel 67, stk. 1, og artikel 68, litra l), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 650/2012 af 4. juli 2012 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende arv og om accept og fuldbyrdelse af officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis (EUT 2012, L 201, s. 107).
- 2 Anmodningen er indgivet under en sag vedrørende en anmodning om udarbejdelse af et europæisk arvebevis anlagt af Doris Margret Lisette Mahnkopf efter hendes mands død, og som vedrører arven efter sidstnævnte.

Retsforskrifter

EU-retten

Forordning nr. 650/2012

- 3 7., 9., 11., 12. og 71. betragtning til forordning nr. 650/2012 har følgende ordlyd:
 - »(7) Det indre markeds rette funktion bør fremmes ved at fjerne hindringerne for den frie bevægelighed for personer, der på nuværende tidspunkt har svært ved at gøre deres rettigheder gældende, når det drejer sig om arvesager med grænseoverskridende virkninger. Borgerne bør inden for det europæiske retlige område være i stand til på forhånd at tilrettelægge arven efter dem. Rettigheder, der tilkommer arvinger og legatarer, andre af afdødes nærtstående samt boets kreditorer, bør sikres effektivt.
- [...]
- (9) Denne forordnings anvendelsesområde bør omfatte alle civilretlige aspekter vedrørende arv, dvs. enhver form for overgang af goder, rettigheder og forpligtelser ved dødsfald, hvad enten det drejer sig om en viljesbestemt overførsel ved dødsdisposition eller om overgang ved arv efter loven.
- [...]
- (11) Denne forordning bør ikke finde anvendelse på andre civilretlige områder end arv. Af klarhedshensyn bør en række spørgsmål, der kan anses for at have tilknytning til arvesager, udtrykkeligt undtages fra denne forordnings anvendelsesområde.
- (12) Denne forordning bør således ikke finde anvendelse på spørgsmål vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller, herunder ægtepagter som de kendes i visse retssystemer, i det omfang disse ægtepagter ikke vedrører arvespørgsmål, og formueforholdet i forhold, der anses for at have

virksomheder svarende til et ægteskabs. De myndigheder, der behandler en given arv i henhold til denne forordning, bør dog afhængigt af situationen tage hensyn til opløsningen af afdødes formueforhold mellem ægtefæller eller tilsvarende formueforhold ved fastlæggelsen af dødsboet og de arveberettigedes respektive andele.

[...]

(71) Beviset bør have samme virkning i alle medlemsstater. Det bør ikke i sig selv være et eksigibelt dokument, men bør have beviskraft, og det bør forudsættes, at beviset nøjagtigt godtgør de elementer, der er fastsat i henhold til den lov, der finder anvendelse på arven, eller i henhold til en hvilken som helst anden lov, der finder anvendelse på specifikke forhold, f.eks. den materielle gyldighed af dødsdispositioner. [...]«

4 Forordningens artikel 1, der har overskriften »Anvendelsesområde«, bestemmer:

»1. Denne forordning finder anvendelse på arv. Den finder ikke anvendelse på spørgsmål vedrørende skat, told eller administrative anliggender.

2. Denne forordning finder ikke anvendelse på:

[...]

d) spørgsmål vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller og formueforholdet i forhold, der ifølge den lov, der finder anvendelse på sådanne forhold, anses for at have virkninger svarende til et ægteskabs

[...]«

5 Denne forordnings artikel 3, stk. 1, litra a), definerer begrebet »arv« som »enhver form for overgang af goder, rettigheder og forpligtelser ved dødsfald, hvad enten det drejer sig om en viljesbestemt overførsel ved dødsdisposition eller om overgang ved arv efter loven«.

6 Forordningens artikel 21, som indeholder hovedreglen om, hvilken lov der finder anvendelse på arven, bestemmer i stk. 1:

»Medmindre andet er fastsat i denne forordning, er det loven i den medlemsstat, hvor den afdøde havde sit sædvanlige opholdssted på dødstidspunktet, der skal anvendes på hele arven.«

7 Artikel 22 i forordning nr. 650/2012 med overskriften »Lovvalg« fastsætter i stk. 1, første afsnit:

»En person kan vælge, at det er loven i den medlemsstat, hvor den pågældende er statsborger på det tidspunkt, hvor valget træffes, eller på dødstidspunktet, der skal anvendes ved behandlingen af hele arven efter vedkommende.«

8 Forordningens artikel 23 med overskriften »Anvendelsesområdet for den lov, der skal anvendes« bestemmer:

»1. Den lov, der udpeges i medfør af artikel 21 eller artikel 22, finder anvendelse på hele arven.

2. Denne lov finder navnlig anvendelse på spørgsmål som:

[...]

b) fastlæggelse af de arveberettigede, af deres respektive andele og af den afdødes eventuelle pålæg til dem samt fastlæggelse af andre rettigheder i boet, herunder den længstlevende ægtefælles eller partners arveret

[...]«

9 Forordningens kapitel VI med overskriften »Det europæiske arvebevis« består af dennes artikel 62-73. Artikel 62 i forordning nr. 650/2012 bestemmer:

»1. Med denne forordning indføres et europæisk arvebevis (herefter »beviset«), som udstedes til brug i en anden medlemsstat og har de retsvirkninger, der er anført i artikel 69.

2. Anvendelse af beviset er ikke obligatorisk.

3. Beviset træder ikke i stedet for interne dokumenter, der anvendes til tilsvarende formål i medlemsstaterne. Når et bevis først er udstedt til brug i en anden medlemsstat, skal det dog også have de retsvirkninger, der er anført i artikel 69, i den medlemsstat, hvis myndigheder har udstedt beviset efter bestemmelserne i dette kapitel.«

10 Denne forordnings artikel 63 med overskriften »Formålet med beviset« fastsætter i stk. 1 og 2:

»1. Formålet med beviset er, at det skal kunne anvendes af arvinger, legatarer med direkte rettigheder i arvesagen og [...], som i en anden medlemsstat har behov for at påberåbe sig deres status eller at udøve henholdsvis deres rettigheder som arvinger eller legatarer [...]

2. Beviset kan navnlig anvendes til at bevise et eller flere af følgende forhold:

a) statussen og/eller arveretten for hver arving eller i givet fald hver legatar, der er nævnt i beviset, og deres respektive arveandele

b) tildelingen af et bestemt gode eller flere bestemte goder, der udgør en del af boet, til den eller de arvinger eller i givet fald den eller de legatarer, der er nævnt i beviset

[...]«

11 Forordningens artikel 65, stk. 3, litra d), bestemmer:

»Anmodningen [om et bevis] skal indeholde de oplysninger, der er anført nedenfor, i det omfang ansøgeren har kendskab til disse oplysninger, og de er nødvendige for, at den udstedende myndighed kan attestere de forhold, som ansøgeren ønsker bekræftet, og den skal ledsages af alle relevante dokumenter, enten originaler eller genparten, der opfylder betingelserne med hensyn til godtgørelse af deres ægthed, jf. dog artikel 66, stk. 2:

[...]

d) oplysninger vedrørende den afdødes ægtefælle eller partner og eventuelt fraskilt(e) ægtefælle(r) eller tidligere partner(e): efternavn (eventuelt efternavn ved fødslen), fornavn(e), køn, fødested og fødselsdato, civilstand, statsborgerskab, (eventuelt) id-nummer og adresse

[...]«

12 Forordningens artikel 67, stk. 1, fastsætter:

»Den udstedende myndighed udsteder straks beviset efter proceduren i dette kapitel, når de forhold, der skal attesteres, er fastslået i henhold til den lov, der finder anvendelse på arven, eller i henhold til enhver anden lov, der finder anvendelse på specifikke forhold. Den anvender den formular, der er udarbejdet efter rådgivningsproceduren i artikel 81, stk. 2. [...]«

13 Artikel 68 i forordning nr. 650/2012, der regulerer bevisets indhold, fastsætter:

»Beviset skal indeholde følgende oplysninger i det omfang, det er nødvendigt til det formål, hvortil beviset udstedes:

[...]

f) oplysninger om den afdøde: efternavn (eventuelt efternavn ved fødslen), fornavn(e), køn, fødested og fødselsdato, civilstand, statsborgerskab, (eventuelt) id-nummer, adresse på dødstidspunktet og tid og sted for dødsfaldet

[...]

h) oplysninger om ægtepagt eller eventuel anden aftale indgået af den afdøde om et forhold, der ifølge den lov, der finder anvendelse på sådanne forhold, anses for at have virkninger svarende til et ægteskabs, og oplysninger om formueforholdet mellem den afdøde og dennes ægtefælle eller et tilsvarende formueforhold

[...]

l) de respektive arveandele samt i givet fald listen over rettigheder og/eller goder, der tilfalder hver enkelt arving

[...]«

14 Samme forordnings artikel 69 med overskriften »Retsvirkningerne af beviset« har følgende ordlyd:

»1. Beviset skal være gældende i alle medlemsstater, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig procedure.

2. Beviset forudsættes nøjagtigt at godtgøre de elementer, der er fastsat i henhold til den lov, der finder anvendelse på arven, eller i henhold til en hvilken som helst anden lov, der finder anvendelse på specifikke forhold. Den person, der i beviset er nævnt som arving, legatar [...], forudsættes at have den status, der er nævnt i beviset, og/eller at have de rettigheder eller de beføjelser, som er anført i beviset, uden andre betingelser og/eller begrænsninger i tilknytning til disse rettigheder eller andre beføjelser end dem, der er nævnt i beviset.

[...]«

Forordning (EU) 2016/1103

15 18. og 22. betragtning til Rådets forordning (EU) 2016/1103 af 24. juni 2016 om indførelse af et forstærket samarbejde på området for kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser i sager vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller (EUT 2016, L 183, s. 1) har følgende ordlyd:

»(18) Denne forordnings anvendelsesområde bør omfatte alle civile aspekter af formueforholdet mellem ægtefæller, både i forbindelse med den daglige forvaltning af ægtefællernes formuegoder og med bodelingen, især som følge af parrets separation eller en af ægtefællernes død. [...]

[...]

(22) Da underholdspligt mellem ægtefæller er reguleret af Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 [af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt (EUT 2009, L 7, s. 1)], bør den udelukkes fra denne forordnings anvendelsesområde, og det samme gælder spørgsmål vedrørende arv ved en ægtefælles død, eftersom de spørgsmål er omfattet af [forordning nr. 650/2012].«

16 Denne forordnings artikel 1 med overskriften »Anvendelsesområde« bestemmer i stk. 2, litra d):

»Denne forordning finder ikke anvendelse på:

[...]

d) arv ved en ægtefælles død.«

17 Forordningens artikel 70, som har overskriften »Ikrafttræden«, bestemmer i stk. 2, andet afsnit, at forordningen anvendes fra den 29. januar 2019, bortset fra visse almindelige og afsluttende bestemmelser.

Tysk ret

18 § 1371, stk. 1, i Bürgerliches Gesetzbuch (borgerlig lovbog, herefter »BGB«) er affattet således:

»Såfremt formueforholdet mellem ægtefæller ophører som følge af en af ægtefællernes død, fordeles formueforøgelsen, idet den efterlevende ægtefælles legale arvelod forhøjes med en fjerdedel af arven, i hvilken forbindelse det er uden betydning, om ægtefællerne konkret har opnået en formueforøgelse.«

19 BGB's § 1931 fastsætter:

»(1) Arveladers efterlevende ægtefælle arver i konkurrence med slægtninge i første arveklasse en fjerdedel, i konkurrence med slægtninge i anden arveklasse eller med bedsteforældre halvdelen af arven som legal arv. I konkurrence med bedsteforældre og efterkommere efter bedsteforældre arver ægtefællen tillige fra den anden halvdel den andel, som ville tilfalde livsarvinger i henhold til § 1926.

[...]

(3) Bestemmelsen i BGB's § 1371 berøres ikke heraf.

[...]«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 20 Lutz Gerhard Mahnkopf afgik ved døden den 29. august 2015. På dødstidspunktet var han gift med Doris Margret Lisette Mahnkopf. De to ægtefæller, der var tyske statsborgere, havde deres sædvanlige bopæl i Berlin (Tyskland). Den afdøde, som ikke har efterladt sig nogen dødsdisposition, havde alene sin hustru og ægteparrets eneste søn som arvinger.
- 21 Ægtefællerne var underlagt den legale formueordning med akkvisitionsfællesskab og havde ikke oprettet nogen ægtepagt. Arveladers bo omfatter foruden aktiverne i Tyskland tillige en halvpart i en fast ejendom i Sverige.
- 22 Efter anmodning fra Doris Margret Lisette Mahnkopf udstedte Amtsgericht Schöneberg (byretten i Schöneberg, Tyskland), som var den ret, der var kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen efter Lutz Gerhard Mahnkopf, den 30. maj 2016 en national arveattest, hvorefter den efterlevende ægtefælle og efterkommeren i henhold til tysk ret hver arvede halvdelen efter arvelader som legal arv. Den forelæggende ret har forklaret, at ægtefælles arvelod følger af BGB's § 1931, stk. 1, hvorefter den efterlevende ægtefælles legale arvelod, som er en fjerdedel, forhøjes med yderligere en fjerdedel, hvis ægtefællerne levede under formueordningen med akkvisitionsfællesskab, således som det fremgår af BGB's § 1371, stk. 1.
- 23 Den 16. juni 2016 indgav Doris Margret Lisette Mahnkopf endvidere en anmodning til notaren om, at der udstedes hende et europæisk arvebevis i henhold til forordning nr. 650/2012, hvormed det godtgøres, at hun og hendes søn som legal arv hver især arver halvdelen i overensstemmelse med de nationale regler. Hun ønskede at anvende dette arvebevis med henblik på overførsel af ejendomsretten til den faste ejendom i Sverige. Notaren fremsendte Doris Margret Lisette Mahnkopfs anmodning til Amtsgericht Schöneberg (byretten i Schöneberg).
- 24 Denne ret afviste anmodningen om udstedelse af et europæisk arvebevis, idet den efterlevende ægtefælles arvelod for en fjerdedel af arvens vedkommende beroede på en arveordning og for en anden fjerdedel af arvens vedkommende på formueforholdet mellem ægtefæller i medfør af BGB's § 1371, stk. 1. Da den bestemmelse, i henhold til hvilken denne sidstnævnte fjerdedel er tildelt, vedrører formueforholdet mellem ægtefæller og ikke arv, er den ikke omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 650/2012.
- 25 Doris Margret Lisette Mahnkopf indbragte denne afgørelse for Kammergericht Berlin (den regionale appeldomstol i Berlin, Tyskland). Under denne sag har hun endvidere suppleret sin oprindelige påstand med en subsidiær påstand om, at det europæiske arvebevis udstedes således, at det angiver hendes arveandele og til orientering angiver, at en fjerdedel af arven beror på akkvisitionsfællesskabet.
- 26 Den forelæggende ret har anført, at der i den juridiske litteratur er delte meninger om, hvorvidt bestemmelsen i BGB's § 1371, stk. 1, er en arveretlig bestemmelse eller en bestemmelse vedrørende formueforhold mellem ægtefæller. Retten er af den opfattelse, at BGB's § 1371, stk. 1, henset til bestemmelsens formål, nemlig fordelingen af formueforøgelsen, når formueforholdet mellem ægtefællerne ophører som følge af en af ægtefællernes død, ikke er en regel om »arv« som omhandlet i artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 650/2012. Retten mener, at den regel, der er fastsat i denne bestemmelse, altid skal finde anvendelse, når virkningerne af et ægteskab, herunder spørgsmål om formueforholdet mellem ægtefæller, er undergivet tysk ret. Denne anvendelse sikres ikke, såfremt reglen kvalificeres som en arveretlig regel, idet dens anvendelsesområde i et sådant tilfælde ville være begrænset til situationer, hvor arvespørgsmålet i henhold til artikel 21 og 22 i forordning nr. 650/2012 skal afgøres efter tysk ret.

- 27 Den forelæggende ret har endvidere anført, at i betragtning af den manglende harmonisering af bestemmelserne om formueforholdet mellem ægtefæller i EU, kan den forhøjelse af den efterlevende ægtefælles legale arvelod, som følger af anvendelsen af en regel vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller, i dette tilfælde BGB's § 1371, stk. 1, som hovedregel ikke medtages i det europæiske arvebevis, end ikke blot til orientering.
- 28 Det er imidlertid rettens opfattelse, at denne forhøjelse kan anføres i det europæiske arvebevis, såfremt den arvelovgivning, der skal finde anvendelse i henhold til artikel 21 eller 22 i forordning nr. 650/2012, og den lovgivning, der skal finde anvendelse på formueforholdet mellem ægtefæller – uanset hvilke lovvalgsregler der skal finde anvendelse – skal afgøres i henhold til lovgivningen i samme medlemsstat. I det foreliggende tilfælde skal såvel arvelovgivningen som den lovgivning, der finder anvendelse på formueforholdet mellem ægtefæller, udelukkende afgøres i henhold til tysk ret.
- 29 I denne forbindelse har den forelæggende ret anført, at ordlyden af artikel 67, stk. 1, og artikel 69, stk. 2, i forordning nr. 650/2012, hvorefter de forhold, der skal attesteres, er fastslået i henhold til den lov, der finder anvendelse på arven, »eller i henhold til enhver anden lov, der finder anvendelse på specifikke forhold«, kunne tale for en sådan fortolkning. Dette ville også være begrundet i betragtning af andet punktum i 12. betragtning til forordning nr. 650/2012 og formålet med det europæiske arvebevis, som er at forenkle og fremskynde grænseoverskridende håndhævelse af arveret.
- 30 Under disse omstændigheder har Kammergericht Berlin (den regionale appeldomstol i Berlin) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Skal [...] artikel 1, stk. 1, [i forordning nr. 650/2012] fortolkes således, at forordningens anvendelsesområde («arv») tillige omfatter bestemmelser i national ret, der som [BGB's] § 1371, stk. 1, [...] regulerer formueretlige spørgsmål efter en ægtefælles død gennem forhøjelse af den anden ægtefælles legale arvelod?
- 2) Såfremt spørgsmål 1) besvares benægtende, skal [...] artikel 68, litra l), jf. artikel 67, stk. 1, [i forordning nr. 650/2012] da fortolkes således, at den [efterlevende] ægtefælles arvelod, også for det tilfælde at denne for en brøkdels vedkommende skyldes en forhøjelse [af det legale arvelod] i henhold til en formueretlig bestemmelse som BGB's § 1371, stk. 1, i det hele kan registreres i det europæiske arvebevis?
- Såfremt dette principielt må besvares benægtende, kan det imidlertid undtagelsesvist besvares bekræftende for så vidt angår faktiske omstændigheder, hvorunder
- a) arvebeviset alene har til formål at gøre arvingernes rettigheder gældende i en bestemt, anden medlemsstat for så vidt angår arveladers derværende aktiver, og
- b) arvesagens afgørelse ([...] artikel 4 og 21 [i forordning nr. 650/2012]) og – uanset hvilke lovvalgsregler der finder anvendelse – spørgsmål vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller skal vurderes efter samme nationale lovgivning[?]
- 3) Såfremt såvel spørgsmål 1) som spørgsmål 2) i det hele skal besvares benægtende, skal [...] artikel 68, litra l), [i forordning nr. 650/2012] da fortolkes således, at den efterlevende ægtefælles arvelod, som forhøjet som følge af den formueretlige ordning, i det hele kan registreres i det europæiske arvebevis – men på grund af forhøjelsen kun til orientering?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 31 Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 650/2012 skal fortolkes således, at en national bestemmelse som den i hovedsagen omhandlede, der i tilfælde af en af ægtefællernes død foreskriver en standardudligning af formueforøgelsen ved forhøjelse af den efterlevende ægtefælles arvelod, er omfattet af forordningens anvendelsesområde.
- 32 Det bemærkes indledningsvis, at det i henhold til Domstolens faste praksis følger såvel af kravet om en ensartet anvendelse af EU-retten som af lighedsprincippet, at en bestemmelse i EU-retten, som ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret med henblik på at fastlægge dens betydning og rækkevidde, normalt i hele EU skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning (dom af 18.10.2016, Nikiforidis, C-135/15, EU:C:2016:774, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis), som skal søges under hensyntagen ikke alene til bestemmelsens ordlyd, men ligeledes til den sammenhæng, hvori bestemmelsen indgår, og det formål, som forfølges med den pågældende lovgivning (jf. bl.a. dom af 18.5.2017, Hummel Holding, C-617/15, EU:C:2017:390, præmis 22 og den deri nævnte retspraksis).
- 33 Ifølge ordlyden af artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 650/2012 bestemmer denne, at forordningen finder anvendelse på arv. Forordningens artikel 1, stk. 2, indeholder en udtømmende opregning af de områder, der er udelukket fra dens anvendelsesområde, herunder findes i bestemmelsens litra d) »spørgsmål vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller«. Forordningens artikel 3, stk. 1, litra a), præciserer, at arv omfatter »enhver form for overgang af goder, rettigheder og forpligtelser ved dødsfald, hvad enten det drejer sig om en viljesbestemt overførsel ved dødsdisposition eller om overgang ved arv efter loven«.
- 34 Det fremgår ligeledes af niende betragtning til forordning nr. 650/2012, at denne forordnings anvendelsesområde bør omfatte alle civilretlige aspekter vedrørende arv.
- 35 Hvad angår de formål, der forfølges med forordning nr. 650/2012, bemærkes, at det følger af syvende betragtning hertil, at forordningen tilsigter at fremme det indre markeds rette funktion ved at fjerne hindringerne for den frie bevægelighed for personer, der vil gøre deres rettigheder gældende i arvesager med grænseoverskridende virkninger. Særligt bør rettigheder, der tilkommer arvinger og legatarer, andre af afdødes nærtstående og boets kreditorer, sikres effektivt inden for det europæiske retlige område.
- 36 Med henblik herpå fastsætter forordning nr. 650/2012 indførelsen af et europæisk arvebevis, der skal gøre det muligt for enhver arving, legatar eller rettighedshaver, der er nævnt i dette bevis, i en anden medlemsstat at godtgøre sin arveretlige status og sine arverettigheder (jf. i denne retning dom af 12.10.2017, Kubicka, C-218/16, EU:C:2017:755, præmis 59).
- 37 Hvad angår den sammenhæng, som den omhandlede bestemmelse indgår i, fremgår det af 11. og 12. betragtning til forordning nr. 650/2012, at denne ikke bør finde anvendelse på andre civilretlige områder end arv og navnlig ikke på spørgsmål vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller, herunder ægtepagter som de kendes i visse retssystemer, i det omfang disse ægtepagter ikke vedrører arvespørgsmål.
- 38 I den foreliggende sag fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at i tilfælde af opløsning af formueordningen med akkvisitionsfællesskab (*Zugewinnngemeinschaft*) skal den efterlevende ægtefælles legale arvelod i henhold til BGB's § 1371, stk. 1, ved udligning af formueforøgelsen forhøjes med yderligere en fjerdedel.

- 39 I sit indlæg har den tyske regering i denne henseende fremhævet, at denne bestemmelse i national ret vedrørende opløsning af et formuefællesskab mellem ægtefæller kun finder anvendelse i tilfælde af ægteskabets ophør i tilfælde af dødsfald. Bestemmelsen tager sigte på en standardudligning af aktiver, der erhverves under ægteskabet, ved at kompensere for den ulempe, som følger af afbrydelsen af den lovbestemte formueordning med akkvisitionsfællesskab ved en ægtefælles død, for derved at undgå at skulle fastslå den nøjagtige sammensætning og værdi af aktiverne ved begyndelsen og afslutningen af ægteskabet.
- 40 Som generaladvokaten har anført i punkt 78 og 93 i sit forslag til afgørelse, vedrører BGB's § 1371, stk. 1, ifølge de oplysninger, der er forelagt Domstolen, ikke fordelingen af formuegoderne mellem ægtefællerne, men spørgsmålet om den efterlevende ægtefælles rettigheder til ejendele, der allerede indgår i boet. Under disse omstændigheder synes bestemmelsens hovedformål ikke at være fordelingen af formuen eller opløsningen af formueforholdet mellem ægtefællerne, men snarere at fastlægge den andel af arven, der skal tildeles den efterlevende ægtefælle i forhold til andre arvinger. En sådan bestemmelse vedrører således primært arven efter den afdøde ægtefælle og ikke formueforholdet mellem ægtefæller. Følgelig vedrører en national bestemmelse som den i hovedsagen omhandlede arvesagen i forhold til forordning nr. 650/2012.
- 41 Denne fortolkning er endvidere ikke uforenelig med anvendelsesområdet for forordning 2016/1103. Skønt denne forordning i overensstemmelse med 18. betragtning hertil er vedtaget med henblik på at omfatte alle civile aspekter af formueforholdet mellem ægtefæller, både i forbindelse med den daglige forvaltning af ægtefællernes formuegoder og med bodelingen, især som følge af parrets separation eller en af ægtefællernes død, udelukker den udtrykkeligt »arv ved en ægtefælles død« fra sit anvendelsesområde i henhold til artikel 1, stk. 2, litra d).
- 42 Endelig bemærkes at, som generaladvokaten ligeledes har anført i bl.a. punkt 102 i forslaget til afgørelse, vil en arveretlig kvalificering af den efterlevende ægtefælles andel i boet i henhold til en national bestemmelse som BGB's § 1371, stk. 1, give mulighed for at registrere oplysningerne vedrørende denne andel i det europæiske arvebevis med alle de retsvirkninger, der er anført i artikel 69 forordning nr. 650/2012. Ifølge denne forordnings artikel 69, stk. 1, skal det europæiske arvebevis være gældende i alle medlemsstater, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig procedure. Denne artikels stk. 2 fastsætter, at en person, der deri er nævnt som legatar, forudsættes at have den status og de rettigheder, som er anført i dette bevis, uden andre betingelser og/eller begrænsninger i tilknytning til disse rettigheder eller andre beføjelser end dem, der er nævnt i beviset (dom af 12.10.2017, Kubicka, C-218/16, EU:C:2017:755, præmis 60).
- 43 Det må derfor fastslås, at gennemførelsen af formålene med det europæiske arvebevis ville blive vanskeliggjort betydeligt i en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvis det pågældende bevis ikke indeholdt fuldstændige oplysninger om den efterlevende ægtefælles rettigheder vedrørende arvemassen.
- 44 I lyset af ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 650/2012 skal fortolkes således, at en national bestemmelse som den i hovedsagen omhandlede, der i tilfælde af en af ægtefællernes død foreskriver en standardudligning af formueforøgelsen ved forhøjelse af den efterlevende ægtefælles arvelod, er omfattet af forordningens anvendelsesområde.

Det andet og det tredje spørgsmål

- 45 Under hensyn til besvarelsen af det første spørgsmål er det ufornuddent at besvare det andet og det tredje spørgsmål.

Sagsomkostninger

- ⁴⁶ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

Artikel 1, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 650/2012 af 4. juli 2012 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende arv, og om accept og fuldbyrdelse af officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis skal fortolkes således, at en national bestemmelse som den i hovedsagen omhandlede, der i tilfælde af en af ægtefællernes død foreskriver en standardudligning af formueforøgelsen ved forhøjelse af den efterlevende ægtefælles arvelod, er omfattet af forordningens anvendelsesområde.

Underskrifter